

คณะหมอ

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ทางวิชาการเขาศึกษา เขาไปพูดเรื่องนี้เยอะ มันมีพวกลูกศิษย์เขาเรียนปริญญาโทที่มหามกุฏฯ แล้วทำวิทยานิพนธ์ “นิพพานเป็นอย่างไร” ทำเรื่องนิพพานเลยนะ ทำวิทยานิพนธ์นิพพาน แต่ทำไปแล้วมันส่งไม่ได้ ส่งไปอาจารย์ตรวจวิทยานิพนธ์เขาไม่ยอมรับ อย่างไรก็ตามเขาก็ไม่ยอมรับ เขาก็มาปรึกษาเรา เขาบอกว่าเพราะการศึกษาทำวิทยานิพนธ์มันต้องครอบคลุมว่ามหายานเขามองว่าอย่างไร เถรวาทมองว่าอย่างไร แล้วคำพูดเราถึงพูดตรงนี้ไง เพราะมันมีมุมมองต่างๆ กัน

ที่นี้มุมมองต่างๆ กัน เราถึงว่าถ้ามุมมองอย่างนี้ ประสาเรานี้เป้าหมายคืออันเดียวกัน แต่มันมุมมองไง มันเทคนิคมุมมอง อย่างทางวิชาชีพเห็นใหม่ ปัญหาๆ หนึ่ง เราจะมองในแง่ของใคร นักกฎหมายก็มองไปอย่างหนึ่ง นักรัฐศาสตร์มองไปอย่างหนึ่ง ทางการช่างมองไปอย่างหนึ่ง แต่เป้าหมายอันเดียวกัน แต่พูดถูกไหม เราถึงได้อธิบายให้ฟังเห็นใหม่วันนั้น ที่ว่ามันประภัสสรของใคร

ในมุมมองของมหายานเขาก็มองอย่างนี้ “นิพพานอยู่ในจี นิพพานอยู่ในสัตว์” เห็นใหม่นิพพานเขาเป็นอย่างนั้นนะ เขาจะพูดให้พวกเรานี้ละ ไม่ใช่นิพพานมันเป็นสุดเอี่ยม อย่างพวกเราเอานิพพานเชิดชูไว้แล้วไม่กล้าแตะต้อง แต่ทางมหายานเขาบอกว่า “นิพพานอยู่ในจี” เห็นใหม่ ในพวกเว่ยหลง พวกเซน “นิพพานอยู่ในจี นิพพานอยู่ในสัตว์” คือให้เห็นว่าพวกเรานี้ก็มีความสามารถที่จะจับต้องได้

ที่นี้พอทำจับต้องได้มันต้องเป็นข้อเท็จจริง เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเป็นอาจารย์วาทอาจารย์วาทนี้ถ้าอาจารย์จริง เพราะเราขัดแย้งๆ ตรงนี้ไง ตรงที่ว่าเข้าไปถึงพุทธเกษตร นิพพานแล้วยังมีเหนือนิพพานอีก อ้าว ไอนิพพานยังมีชั้นอีกหรือวะ เห็นใหม่ นี่มันเป็นมุมมองของอาจารย์วาทไป

สมมุติถ้าเราเข้าถึงนิพพานกันหมดแล้ว มันจะไม่มีใครเถียงว่านิพพานคืออะไร อ้าว โยมมานั่งอยู่ที่นี้ศาลานี้ ไม่ต้องไปเถียงกันเลยว่าใหญ่หรือเล็ก ทุกคนเห็นพ้องกันหมด แต่ถ้า มันไม่เคยเห็นมาที่นี้ปั๊บ มันอยู่ข้างนอกปั๊บ ไอ้คนที่มาก็บอกว่าศาลาเป็นอย่างนี้ ไอ้อีกคน บอกศาลามันต้องมีเสาครบนะ ก็ว่ากันไป

จะบอกว่า ถ้าเข้าถึงจุดความจริงแล้วจะไม่มีใครเถียงกันเด็ดขาด ถ้าเกิดมีนิพพานแล้ว ทำไมต้องมีพุทธเกษตร พุทธเกษตรมันอยู่ทางภาคตะวันตกของนิพพาน เราอ่านตำรามาเยอะ เราค้นคว้ามาเยอะ อยู่ภาคตะวันตกของนิพพานคือใหญ่กว่า สูงกว่า ประเสริฐกว่านิพพาน อ้าว! เฮ้ย! นิพพานมันยังมีชั้นอื่นอีกหรือ ถึงบอกการพูดอย่างนี้ปั๊บ ประสาเราว่าไม่ใช่นิพพาน แม้แต่คำถามคำพูดมันจะบอกถึงมุมมอง บอกถึงภูมิของจิต

ถ้าจิตมันถึงแล้วนะ นิพพานคืออะไร จบ! จบนี้ไม่ใช่จบแบบไม่มีอะไรนะ จบแล้วถาม มาสิ เหตุจะไปนิพพานทำอะไร เพราะว่าถ้าจบแล้วเราต้องสอนลูกศิษย์ได้ เราต้องบอกเขา ถึงการก้าวเดินมาสู่นิพพานได้ เหตุและปัจจัยการก้าวเดินสู่นิพพานนี้สำคัญที่สุด เพราะตัว นิพพานคือผลตอบถึงเป้าหมายแล้วนี่จบกัน

พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนพระอรหันต์ พระพุทธเจ้าสอนปุถุชนสอนคนหนาด้วยกิเลส ที่นี้ ปุถุชนคนหนาด้วยกิเลสมันตีมุมมองผิดใจ เราเป็นปุถุชนคนหนา ถ้าบอกว่านี้คือนิพพานปั๊บ เราจะบอกว่านิพพานคือความว่าง สังคมไทยจะบอกว่พระพุทธเจ้าสอนให้ว่าง สอนให้ปล่อย ว่าง ทุกคนก็เป็นคนดีหมดแล้วไม่ต้องไปวัด ว่างอย่างพวกมึงนะว่างแบบขี้ลอยน้ำ คือว่างแบบ ไม่มีเหตุมีผล อย่างที่เราว่าเห็นไหม ถ้าบอกนิพพานปั๊บ เหตุผลที่จะมานิพพานทำอะไร การจะก้าวมาสู่นิพพานทำอะไร ถ้าตอบตรงนี้ได้มันก็เป็นของจริง ตอบตรงนี้ได้ ชักนำได้ บอกวิธีการได้ ถ้าเราไม่เคยไปจะบอกวิธีการเขาได้อย่างไร แล้วเขาบอกว่านิพพานๆ คือว่างๆ ทำไมถึงว่าง แล้วว่างมีกี่ระดับชั้น

ที่นี้พออ่านหนังสือไป หนังสือที่ออกมาแต่ละเล่ม มันบอกถึงมุมมองของคนเขียนไป คนเขียนคนขึ้นมาตีถูกหรือผิด นิพพานมีหนึ่งเดียว แล้วนิพพานพูดกันได้ ไม่ใช่ว่านิพพานคือ ความว่าง อากาศว่าง อะไรก็ว่าง ก็ว่างกันหมดเลย ในตุ่มในไหก็ว่าง ในตุ่มว่างๆ มันก็ว่าง แล้วตุ่มว่างมีประโยชน์อะไร ตุ่มว่างก็เอาไวใส่ น้ำอะไรทำ ที่นี้อ้างว่ว่างอย่างนั้น อ้างโดย ปฏิเสธ อ้างโดยไม่รับผิดชอบ อ้างว่ว่าง ฉะนั้นเวลาพูดมันถึงบอกว่ต้องพูดถึงเป้าหมายก่อน

พอเป้าหมายปั๊บ แล้วต้องบอกวิธีการ แล้ววันนั้นให้พูดถึงวิธีการเข้าไป วิธีการต้องถูกเห็นใหม่ สติ สมาธิ ปัญญา ไม่มีสมาธิเป็นไปไม่ได้

ถาม: ครับ ก็ฟังจากพระอาจารย์ อยู่ใน ๘ ข้อ เพราะฉะนั้น ๘๐,๐๐๐ จิตนี้ต้องได้แน่นอน ไม่มี ๘๐,๐๐๐ จิตไม่มีทางถูก

หลวงพ่: เป็นไปไม่ได้ เป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แล้วเราจะปฏิเสธเขาได้อย่างไร เพียงแต่ว่าบางทีมันสลัดใจว่าเป็นทิวิมานะ อย่างเช่น เมื่อก่อนการประพฤติปฏิบัติมันไม่มีใครสนใจอยู่แล้ว แล้วใครประพฤติปฏิบัติก็กลายเป็นคนแปลกแยก กลายเป็นสิ่งที่เป็นไปไม่ได้

ทีนี้พอหลวงปู่มันมาปฏิบัติ แล้วท่านมีบารมีของท่าน เพราะเวลาครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า หลวงปู่มันท่านปรารถนาพุทธภูมิ คำว่าปรารถนาพุทธภูมิคือสร้างสมบุญญาธิการมาเป็นพระพุทธเจ้า มันต้องมีบารมีธรรมในหัวใจ

บารมีในหัวใจหมายถึงว่าปฏิภาณไหวพริบ ความมั่นคงของใจที่จะมีหลักการจะทำอย่างไรให้เข้าถึงธรรม บารมีอยู่ที่นั่น ไม่ใช่อยู่ที่แก้วแหวนเงินทอง ไม่ใช่อยู่ที่เปลือกนอก บารมีมันอยู่ที่หลักของใจ อย่างพวกเราถ้ามีหลักเกณฑ์หรือมีหลักใจ เราจะไม่เป็นจี๊ซ่าของกระแส สังคมจะหลอกหลวงเราไปไม่ได้ มันมีหลักใจอย่างนี้

ท่านก็ทำไป ท่านก็ตรวจสอบของท่านมาจนท่านประสบความสำเร็จ แล้วท่านวางหลักจนสังคมยอมรับ มันก็คือสติ สมาธิ ปัญญา พุทโธก็พุทธานุสติเป็นพุทธพจน์ เป็นพุทธวิสัย แต่ถึงเวลาปั๊บ สังคมมันเริ่มยอมรับไง เขาถึงไปเอาอิทธิธรรมนี้เข้ามา

นี่ถ้าเอาอิทธิธรรมเข้ามาโดยข้อเท็จจริง เพราะในอิทธิธรรมมันมีญาณที่ ๘ มันเป็นสมณะแต่นี้ถ้าเป็นสมณะปั๊บ มันก็เข้ากับหลวงปู่มัน เพราะมีสติ สมาธิ ปัญญา ก็เลยปฏิเสธซะว่าพุทโธเป็นสมณะนี้ไม่มีความหมาย มันเป็นการเมือง มันเลยสลัดสังเวช คนเลยผิดพลาดกันไปหมด แต่ถ้าไม่เป็นการเมืองนะ เราต้องยอมรับข้อเท็จจริงสิ เพราะในญาณ ๑๖ มันมีสมณะ

ในญาณ ๑๖ ไปคูสิ ของจริงมันคือมรรค ๘ แต่ในเมื่อมันเป็นการเมือง ก็คือว่าจะปลงอีกฝ่ายหนึ่งว่าถ้าไปทำพุทโธ ทำสมาธิจะไม่เกิดปัญญา เราเอาปัญญาเข้ามาเลย ปัญญาของเรา คือการวิปัสสนาสายตรง คือไม่หลงไปในสมณะในนิมิต เขาบอกว่าถ้าตกไปในสมณะปั๊บ จะเกิดนิมิต จะเกิดความเสียหาย คือว่าเขาพยายามจะลี้มล้างตรงนี้ มันเลยออกมาเป็นอย่างนี้ไง

แต่ถ้าเขาไม่ล้มล้างนะ ประสาเรานี้พุทธะองค์เดียวกัน นิพพานเดียวกัน เป้าหมายเดียวกัน แล้วเราจะลบล้างทำไม แต่เพราะเราไม่เป็นไง เราไม่รู้จริง เราไม่รู้เหตุให้เข้าถึงนิพพาน เราถึงอธิบายตรงนี้ไม่ถูก มันบอกได้ชัดเจนมากเลย เขาจะมาที่นี้ แต่เขาขึ้นไปทางเหนือ เขาจะมาถึงที่นี้ได้ยังไง มันเป็นไปได้

แต่เป็นเพราะทิวี่ว่าถ้าไปทางนี้จะเข้าทางเขา มันจะเข้าทางหรือไม่เข้าทาง มันเป็นข้อเท็จจริงใช่ไหม เราปฏิเสธข้อเท็จจริงไม่ได้หรอก ที่นี้พออย่างนี้ปั๊บบ เพราะเราพูดกับพวกญาติโยมนี่เยอะมาก พวกที่มาจากอภิธรรม เราถึงได้สงสารไป สงสารมาก เพราะอะไรรู้ไหม เราถึงบอกกับพระ เวลาคุยกับพระ โทษนะ พวกนี้โดนล้างสมองมาแล้วว่าสิ่งนี้ผิด สิ่งนี้เป็นทางผิดต้องไปทำทางนี้ แล้วถ้ามาหาเราๆ ต้องล้างสมองเขากลับมา มันเลยเป็นเรื่องยากไป เขาโดนล้างสมองไปแล้วใช่ไหม แล้วเราจะให้เขาเข้าใจเราต้องล้างสมองเขากลับ ไม่ได้สอนวิธีปฏิบัติเลยนะ ยังไม่ได้สอนการกระทำเลย แต่ต้องล้างสมองเขาก่อน โอ้โฮ เห็นมาเยอะ แล้วบางทีพวกลูกศิษย์มา พอบอกว่าให้ทำสมาธิก่อนเขาจะตกใจเลยนะ โอ้โฮ นี่มันฝังลึกขนาดนั้น เสียชีวิตหรือ

ถ้าไม่มีสมาธินะ สมาธิจริงๆ แล้วมันไม่ต้องใช้มากหรอก สมาธิในปัญญาวิมุตติ เพราะว่าปัญญาอบรมสมาธินี้เราใช้ความคิด อย่างวันนี้เราพูดถึงจิตจิต เราบอกว่าจิตจิตเราปฏิเสธมันเป็นการเพ่ง อย่างเปลือกส้ม เราจะเพ่งให้เปลือกส้มปอกออกไปได้ไหม เราจะเพ่งให้เปลือกส้มมันหลุดออกไปได้ไหม? เราเพ่งเฉยๆ ได้ไหม? ไม่ได้ใช่ไหม? เราต้องปอกเปลือกใช่ไหม? การปอกเปลือกนี้คือการใช้ปัญญา

ปัญญาอบรมสมาธินี้ คิดทำไม คิดแล้วทุกข์คิดทำไม คิดซ้ำคิดซอก ความคิดมันให้ผลเราเป็นทุกข์ตลอดไปเราจะคิดมันทำไม ถ้าเราคิดควรคิดในแง่บวก คิดในแง่ดี มันก็เท่ากับปอกเปลือก ปัญญา มันเท่ากับหาเหตุหาผลหาแยกหาแยะ มันถึงเข้าสมาธิได้ ถ้าเพ่งเฉยๆ มันตกภวังค์หมด มันไม่ใช่สมาธิหรอก

มันไม่ใช่สมาธิเพราะอะไร เพราะมันไม่มีเหตุมีผลใช่ไหม ฉะนั้นเรานั่งกันอยู่อย่างนี้แล้วความคิดสิ เรามาทำไม นั่งทำไม เรามาอยู่ที่นี่ ใช่ เรานั่งนี้ ทำนั่งเราไม่ใช่นั่งเอารูปกายเรานั่งเพื่อเอาจิตใจ เพราะจิตใจอยู่ในร่างกายนี้ใช่ไหม การนั่งก็เพื่อจะไม่ให้มันฟุ้งซ่านออกไปใช่ไหม นี่ไง เหตุผล นี่ปอกเปลือก การปอกเปลือกมันถึงจะเข้าถึงหลักใจ

ฉะนั้นว่าการเฟื่องการคูอยู่นี้ เราถึงว่าตอนเช้าเขาก็มาพุดอยู่ เขาบอกว่ามีหลายคน เขาบอกหลวงตากี้ว่าคูจิต เอ็งคิดผิด คนเรานี้แหละหลวงตาพุด เวลาที่ท่านพุด อย่างพวกเรานี้แหละ เรากินข้าว เรากินขนม เรากินอะไรนะ เราต้องเคยกินเหมือนๆ กัน ทีนี้พอเรากินเราก็รู้ว่าอาหารอะไรดี อาหารอะไรเป็นโทษใช้ไหม

คนที่ทำทุกคน ผู้ที่ปฏิบัติทุกๆ คน เขาจะมีประสบการณ์อย่างนี้ ทีนี้ท่านก็บอกว่าเคยคูจิต ทีนี้พ้อคำว่าคูจิต ก็บอกว่าเราเคยกิน หลวงตายังเคยกิน อย่างนี้ต้องถูกต้อง ไม่ได้คิดไป หลวงตาบอกว่าเราเคยกิน เราเคยคูจิตอยู่ แล้วจิตเราเสื่อมไป ๑ ปีกับ ๖ เดือน คูไว้เฉยๆ แล้วตั้งสติไว้กับจิต ท่านคูจิตตรงๆ ท่านบอกท่านตั้งสติไว้กับจิตไม่มีคำบริกรรม เป็นสมาธิได้อยู่ แล้วก็เสื่อมอย่างนี้ ทำอย่างนี้ทุกซั๊กมาก ปีกับ ๖ เดือน แล้วเรามาใคร่ครวญอยู่ ทำไมมันเป็นเหตุนี้ล่ะ เป็นเหตุนี้เพราะเราขาดคำบริกรรม

ท่านถึงมาบริกรรมพุทโธๆ ท่านบอก ๓ วันแรก ออกแทบระเบิดเพราะอะไร เพราะมันเคยตัว เราคูเฉยๆ นี่มันสบายนะ ถ้าให้มันไปพุทโธๆ มันต้องไปทำงาน มันเหนื่อย เกรียดไม่อยากทำ ๓-๔ วันแรกออกแทบระเบิด แต่พ้อเอาอยู่แล้วนะทีนี้มันมีจุดยืนแล้ว จุดยืนของจิตคือคำบริกรรม จิตเป็นนามธรรม อาศัยคำบริกรรม มันแค่อาศัยแบบเราเกาะเฉยๆ คือจิตให้มีหลักใจ พ้อเกาะพุทโธๆ พ้อจิตมันสงบ อ้อ มันต้องมีคำบริกรรม

แต่วันนี้ตอนเช้าโยมก็ยังถามปัญหานี้ เพราะวันเสาร์อาทิตย์คนจะมาเยอะ บอกว่าตอนนี้มีครูบาอาจารย์เยอะมากที่บอกว่าหลวงตากี้คูจิต เราบอกว่าท่านบอกให้ใช้คำบริกรรมพุทโธๆ ตลอด แต่คนเราเพราะมันโดนล้างสมองแล้ว สมมุติเราโดนล้างสมองแล้ว เรากลัวเราจะตกในที่ผิด เราก็จะหาเหตุผลอธิบายว่าทุกคนก็รันทิวาถูก หลวงตากี้ว่าคูจิต ใครก็ว่าคูจิต ไอนี้มันหมาหางด้วน แล้วจ้องจะตัดหางคนอื่นด้วย ตัวเองหางด้วนแล้วก็อยากให้คนอื่นด้วนด้วย

แต่พุดถึงว่ามันยากนะ เพราะงานการรื้อคันการทำสำเร็จมันยาก ต้องยอมรับว่ายาก เพราะงานชำระกิเลสมันก็ไม่ใช่งานง่ายๆ หรือ แต่ถึงมันง่ายหรือมันยาก มันก็ควรจะทำให้ถูกต้อง งานมันยากต้องยอมรับว่ายากสิ บริหารจัดการจากข้างนอกใจ คูสิ คูอย่างองค์กรต่างๆ พวกที่เป็นลูกจ้างเขาทำงานตามหน้าที่ให้เขาสั่ง แต่ไอ้คนบริหารปวดหัวตายท่าเลย ว่าจะเอาองค์กรผ่านไปได้อย่างไร

นี่ขนาดข้างนอกมันยังมีสูงมีต่ำ แล้วของเราความคิดสามัญสำนักวิชาชีพ ความคิดการบริหารจัดการทางโลกมันก็ใช้สมองนี้แหละ ใช้สติเห็นใหม่ สติกับข้อมูล ผิดหมดเลย เพราะเป็นสัญญา มันถึงต้องใช้ความสงบเข้ามาให้ถึงใจก่อน แล้วพอใจมันจะออกไปมันเป็นปัจจุบันธรรม มันถึงเป็นโลกุตตรปัญญา มันถึงจะเป็นธรรมะ

แล้วอย่างที่พูด ที่เขาไปถามว่าทำไมเขาไม่เห็นจันทร์ ๕ บอกไม่มีทาง เรากล้าพูดได้ มิ่งเพ่งจนตาย เพราะอะไรรู้ใหม่ มันเพ่งเข้าไปเหมือนกับเปลือกส้ม แล้วมิ่งจะเพ่งทำไม.. คำว่าเปลือกส้มนะ เราบอกว่าส้มเป็นวัตถุที่ไม่มีชีวิต แต่ความรู้สึก จิตเราเป็นธาตุที่มีชีวิต เพราะพลังงานเห็นใหม่ พลังงานที่มีชีวิต พลังงานที่มีความรู้สึก ความรู้สึกมีชีวิตนะ แล้วมันออกไปรับรู้ ออกไปเสวยอารมณ์

อย่างคลื่นวิทยุ ถ้าเราไม่ให้ข้อมูลเข้าไป คลื่นนี้มันก็คลื่นซ่าไปเฉยๆ ไซ้ใหม่ แต่ถ้าเรามีข้อมูลเข้าไปมันก็เป็นรหัสไซ้ใหม่ ความคิดเหมือนพลังงาน ไฟฟ้าพลังงานเฉยๆ แต่มันไม่มีคลื่น ไม่มีจันทร์ ๕ ที่นี้พอมันส่งเข้ามาปั๊บ มันเข้ามาในตัวมันเอง แล้วมันจะออกไป ก็มันจะส่งคลื่นออกไป มันต้องมีส่วนประกอบของมัน มันก็เหมือนส้ม มันรู้ที่อยู่เปลือกส้มหุ้มมันอยู่ มันก็จับได้ไซ้ใหม่ พอจับได้ปั๊บ มันก็เอามาวิปัสสนา นี่ใจจันทร์ ๕ เพราะความคิดๆ หนึ่งมันประกอบไปด้วย รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ถ้าจันทร์ ๕ นี้ไม่ครบบริบูรณ์ความคิดเกิดไม่ได้

บางที่เราเห็นภาพเฉยๆ หรือเราได้ยินเฉยๆ เราไม่รู้ว่าเป็นอะไร เพราะว่ามันไม่สมบูรณ์ รูปคืออารมณ์ เวทนาคือข้อมูล ความรู้สึกว่าดีหรือชั่ว สัญญาคือข้อมูลเปรียบเทียบ สังขารคือมันเปรียบเทียบแล้วมันปรุง พร้อมด้วยวิญญาณที่เชื่อมให้จันทร์ ๕ รวมเป็นหนึ่งเดียว เหมือนเส้นเชือก ๕ เส้นควั่นเป็นเชือกเส้นเดียวกัน พอเราจับเชือกเส้นนี้ได้เราก็แยกเส้นนี้ออก เพราะเชือกเส้นนี้มันใหญ่เกินไปที่เราจะสามารถดึงให้มันขาดได้ เราถึงคลายเกลียวเชือกให้มันออกไปเป็นเส้นเล็กลงไป แยกออกมา พอแยกออกมามันก็หยุด หยุดเฉยๆ นะไม่ขาดหรอก ต้องวิปัสสนาไปเรื่อยด้วยเหตุด้วยผลว่า เพราะมันเป็นข้อเท็จจริง สามัญสำนึกเหมือนไฟฟ้า ไฟฟ้ามีประโยชน์ สัญชาตญาณคนเป็นประโยชน์นะ สัญชาตญาณของเราเห็นใหม่ ถ้ามีภัยมาด้วยสัญชาตญาณเราเอาตัวรอดได้

ความคิดหรือขั้น ๕ มันเป็นธรรมชาติของมัน มันเป็นสัญชาตญาณหรือมันเป็นสิ่งที่มีอยู่ของมนุษย์ เทวดาก็มีไปอีกรูปแบบหนึ่ง พรหมก็มีไปอีกรูปแบบหนึ่งจริงไหม ทีนี้พอมีอย่างนี้ปั๊บ มันเป็นเรื่องใช้ไม้สอย เป็นสิ่งที่มีอยู่ แต่พวกเราอยู่กับมันโดยความเคยชิน แล้วพอศึกษาธรรมะก็กำป็นทุบดิน พระพุทธเจ้าว่าอย่างนั้น เออ เราก็มีแล้ว เรารู้แล้ว มันก็เป็นข้อมูลข้างนอก แต่ถ้าเราทำความสงบเข้ามาปั๊บบันเป็นข้อมูลของเราละ นั่นธรรมชาติของพระพุทธเจ้า

ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติหมายถึงจิตของมัน แต่เอ็งรู้ข้อมูลที่ถึงธรรมชาติหรือยัง เพราะการเกิดการตายเป็นธรรมชาติ การเจ็บไข้ได้ป่วยเป็นธรรมชาติ ความคิดทุกอย่างเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเกิดดับ แต่ธรรมชาติช่วยอะไรเอ็งได้บ้าง เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเราไม่รู้ถึงธรรมชาติของเราไป เราไปรู้ธรรมชาติของเรา เราไปเห็นจริง ถ้าไม่เห็นจริงไม่รู้จริง เราจะละมันไม่ได้ นี่ไง มันถึงเป็นปัจเจกตั้ง สันติภูมิกอ ธรรมะจริงๆ อยู่ตรงนี้ ไม่ได้อยู่ที่ที่เราไปเรียนข้อมูลแล้วเราไปสอบเอาคะแนน ไม่ใช่! คะแนนไม่ใช่ธรรมะ เราไปตอบข้อสอบแล้วได้ความรู้มาไม่ใช่ธรรมะ ธรรมะมันอยู่ที่นี้

ฉะนั้นพอจิตสงบเข้ามาเห็นใหม่ สิ่งที่มีอยู่ สิ่งที่เป็นไปมันเร็วมาก ความคิดเร็วกว่าแสง สิ่งที่เร็วมันจะยับยั้งด้วยสติ แล้วทำจนมันหยุดนิ่ง สิ่งที่เร็วกว่าแสงหยุดนิ่ง แสงพลังงานตัวนี้มันออกไปโดยสัญชาตญาณของมนุษย์ที่ความคิดนี้ พอจับได้ นี่ไงที่เห็นขั้น ๕ พอจับได้ หมายถึงว่าเราจับความรู้สึกได้นี้แหละ ความรู้สึกเราจิตเรา จับความรู้สึกจับความคิดได้ เอ็งคิดเรื่องอะไร เมื่อก่อนความคิดเป็นเรา ทุกอย่างที่เป็นเราๆ ไม่รู้ แต่พอจิตสงบมันเห็นความคิด

นี่ไง ที่หลวงปู่คุณย์บอกว่าจิตเห็นอาการของจิต หลวงปู่คุณย์สอนอย่างนี้ ให้ดูจิตจนจิตมันตั้งมั่นแล้วจิตเห็นอาการของจิต ไม่ใช่ดูเฉยๆ แล้วสิ้นไป มันเป็นไปไม่ได้ ดูจิตจนจิตมันคงแล้วจิตต้องเห็นอาการของจิต แล้วหลวงปู่คุณย์สอนว่าให้วิปัสสนา มันให้วิปัสสนามัน หลวงปู่คุณย์ย้ำมาก แต่ต้องเห็นจิตก่อนนะ ถ้าไม่เห็นจิตไม่ใช่วิปัสสนา เป็นสัญญา

จิตต้องรู้จักจิต แล้วจิตเห็นอาการของจิต นี่ไงวิปัสสนามันถึงเกิดได้ยาก ทีนี้สิ่งที่เขาพูดกันอยู่ เราดูนามรูป ดูความคิด ไม่ใช่วิปัสสนา เพราะความคิดดับลง ความคิดสงบลง ผลของมันคืออะไรรู้ใหม่ สมณะไง ทั้งๆ ที่เขาปฏิเสธเขาแล้ว แต่ข้อเท็จจริงคือเป็นอย่างนั้นหมด จะ

ทฤษฎีอะไร จะวิธีการอะไร การปฏิบัติทั้งหมดผลของมันเป็นสมณะทั้งหมด เพราะโดยสามัญสำนึก โดยข้อเท็จจริงมันไม่เป็นวิปัสสนาเพราะอะไร เพราะตัวของมันเอง

ตัวของเนื้อสัมผัสยังไม่ผ่านเปลือกสัมผัส พอเปลือกสัมผัสมันลอกไปแล้วมันจะไม่มี แต่ธรรมชาติของความคิดมันมี มันเกิดดับอยู่ พอเราผ่านไปถึงเนื้อสัมผัสใหม่ พอเนื้อสัมผัสมันออกทำงาน คือออกเสวยอารมณ์ คือสัญชาตญาณการสื่อสารความนึกคิดของมนุษย์ การขยับตัวการดำรงชีวิตอยู่ของมันก็คือข้อมูลอย่างนี้ แล้วมันจะเห็นไม่ได้ เพราะมันไม่ใช่สังขารไม่ใช่จิต เป็นสมาธิ พอจิตเราเป็นสมาธิแล้วเราฝึกปั้มมันเห็นได้ เห็นได้เฉพาะผู้ที่ทำได้และทำเป็น

ถ้าผู้ทำได้ทำเป็นปั้ม เห็นปั้มเข้ามามันก็จับ พอจับขึ้นมาปั้ม ถ้ามีวาสนาต่อไปมันก็จะใช้วิปัสสนาคือการแยก เพราะความคิดหรือข้อมูลของเรามันเห็นผิด เห็นผิดในอะไร เห็นผิดในสัทธิกุญฺญ ในสัทธิกุญฺญ ในกาย อกุญฺญ ในกาย โดยสามัญสำนึกนี้ พระพุทธเจ้าสอนกายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย แล้วให้ทำอะไรต่อ ปากเปือกปากและ แต่จิตได้สำนึกมันไม่ยอมรับ กิเลสเรามันไม่ยอมรับ มันมาจากข้างนอก เป็นธรรมชาติของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ของมึง

แต่ถ้าเราทำของเรา วิปัสสนาของเรา มันรู้มันเห็นเข้าไป มึงจะไม่ยอมรับได้อย่างไร ในเมื่อมึงรู้จริงเห็นจริง วิปัสสนาอยู่ที่นี้ วิปัสสนาเพื่อเหตุนี้ เหตุให้จิตได้สำนึก อุปาทานอนุสัยที่มันฝังอยู่ ให้มึงรู้จริงเห็นจริง วิปัสสนาอยู่ที่นี้ ไม่ใช่ไปดูนามรูป นามรูปนี้คืออารมณ์ความรู้สึกละ

เราเปรียบเหมือนกับดูนามรูปนี้เหมือนกับเราดูทีวี สมมุติว่าเรามีอารมณ์เครียดมา เราเปิดทีวีที่เราพอใจดูเห็นใหม่ ก็เพลินไป นี่ก็เหมือนกัน เราคิดฟุ้งซ่านมา เราคิดถึงความว่าง คิดถึงนามรูปให้มันปล่อยวาง ก็เพลินไป มันไม่เข้ามาถึงใจใจ หรือว่างๆ ว่างๆ เราจับไม่ได้ แต่ถ้ามันเป็นตัวมันว่างนะ มันไม่ใช่ว่างๆ ข้างนอกนะ เราเองทำให้เราว่างได้ มันมีความสุขมาก ฉะนั้นคนที่เป็สมาธิจะสุขมาก ถ้าไม่อย่างนั้นจะไม่คิดว่าสมาธิเป็นนิพพาน

สมาธินี้ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ คนที่เข้าสมาธิได้ต้องว่าสมาธิเป็นนิพพานเด็ดขาด แต่ถ้าพูดถึงคนที่มีความฉลาดสมาธิเขาสูงมาก แล้วออกมาเป็นนิพพานทำไมมันมีอารมณ์ละนิพพานแล้วทำไมคิดเกลียดคิดชังเขาอยู่ ยังรักยังชังยังพอใจเขาอยู่ อ้าว นี่เป็นนิพพานได้อย่างไร ถ้าเป็นคนมีสติหน่อยนะ แต่ถ้าคนไม่มีสติ มันก็บอกว่า อ้าว ก็ธรรมดาที่เข้าสมาธิกัน

ลูกศิษย์มาหาเยอะมาก เพราะเมื่อก่อนเรามีลูกศิษย์เราเองนะ มันมีฝ่ายหนึ่งเป็นลูกศิษย์ฝ่ายมหายาน ในมหายานเขาจะบอกว่าทำบุญไม่ได้บุญสู้ปฏิบัติไม่ได้ นี่เพื่อนเขามาด้วยกัน เพื่อนเขามาทำบุญเขาก็มานั่งดูเฉยๆ ทิฐิมาก เราก็เรื่องของเขาปล่อยเขา เขาคิดว่าเขาภาวนาเขาเก่งกว่าไง เขาจะเข้าถึงธรรมได้เร็วกว่า ทีนี้อีกชุดหนึ่งเขาก็มาทำบุญอยู่เรื่อย ทำไปทำมาสักพักเขามาหาเราแล้ว หลวงพ่อเวลาวิปัสสนาไป ทำความสงบไป โทษนะนี่เป็นเรื่องจริง มันไปเห็นกามราคะมันสู้ไม่ไหว มันเหมือนผมยื่นหน้าให้เขาชกตลอดเวลาเลย แล้วมันสู้อะไรไม่ได้เลย

แล้วเพื่อนที่เขามาทำบุญอยู่อีกฝ่ายหนึ่งใจใหม่ เขาสร้างพระพุทธรูป ไปสร้างไว้ที่ทางเหนือรูปหนึ่ง แล้วสร้างไว้ทางใต้รูปหนึ่ง แล้วเขามาเล่าให้เราฟัง หลวงพ่อเวลานั่งสงบไปนี่นะเห็นพระเป็นพระทองคำมาเลยนะ แล้วอีกฝ่ายหนึ่งก็ไม่ได้ทำอะไรไว้เลยไง แล้วกุถามมึง นี่มึงบอกรูปไม่มีผลไง มีผลหรือไม่มีผลมันอยู่ที่ใจมึงนั่นแหละ ไม่ใช่ว่าพระหรือไครมาการันตีมึงหรือ

อีกฝ่ายหนึ่งนะเขานั่งไปนะ โอ้โฮ เขามีความสุขนะ เขาเห็นเป็นพระทองคำมาเลยนะ โอ้โฮ ชื่นใจมาก ต่างกับฝ่ายหนึ่งนะ เพราะมันไม่ได้ทำ ใจ! การภาวนาพระพุทธรูปเจ้าสอนไว้ว่าทำทานทำร้อยหนไม่เท่าถือศีลบริสุทธิ์หนหนึ่ง ศีลบริสุทธิ์ร้อยหนพันหนไม่เท่าทำให้เกิดสมาธิหนหนึ่ง สมาธิร้อยหนพันหนไม่เท่าเกิดปัญญาหนหนึ่ง ร้อยหนพันหนเห็นใหม่ แต่ร้อยหนพันหนมันมีอะไรรองรับขึ้นมาละ ถ้าทานเราไม่มี มันจะมีศีล มันจะมีความมั่นคงได้อย่างไร

ทานกับศีล ศีลคือความปกติของใจ แล้วถ้าศีลบริสุทธิ์นี้เองอาจมาก คนไหนบอกมาสิ กูจะเข้าได้ไหม เพราะกูไม่กลัว มีอกูไม่มีแปล ถ้าศีลไม่บริสุทธิ์นะ วัตรหลังหะ เวลาเขาพูดเฉียดๆ มากี่สะดุ้งแล้ว ใจนี้มันรู้เรื่องของกู เวลาพูดมาใกล้ๆ กูสะดุ้งแล้วนะ เรายังไม่ทันพูดเลยนะ กูสะดุ้งเอง เพราะศีลของเรา ไม่มีความลับเรารู้นะ เขายังไม่รู้เรื่องของเราเลยนะ เพียงแต่เขาพูดอะไรมันเทียบเคียงหรือมันใกล้เคียงความรู้เรานะ ตกใจแล้ว

เวลาอธิบายให้เขาฟัง เวลาพูดถึงบอกว่ายากหรือง่าย ยากหรือง่ายมันอยู่ที่เรา มันอยู่ที่พันธุกรรมของจิตที่ตัดแต่งมาจากความดั้งเดิม แม้แต่ความเชื่อความศรัทธานี้ก็สำคัญมาก เพราะเราอยู่ในวงการนี้เยอะ การไปวัดไง ใจพวกไปวัดคือพวกที่มันมีปัญหา อ้าว ก็มีปัญหา

ลิวะ ก็รู้แต่ว่าเราเจ็บไข้ได้ป่วย เรามีวิชาไขไขใหม่ ไอ้พวกที่ไม่มามันเป็นไข้แล้วมันไม่ยอมรับความจริงว่ามันเป็นไข้ มันเพลากับโลก

ตรงนี้มีมุมมองอย่างนี้ หลวงตาจะบอกเลววาสนาอยู่ที่นี้ วาสนาอยู่ที่เราเชื่อมั่นเราศรัทธา แล้วเราหาทางออก คนที่เขาไม่ได้ศรัทธาเขาไม่เชื่อมั่นของเขา เขาไม่พอใจ เขาไม่เชื่อของเขา เขาเกิดเป็นมนุษย์นะ ในธรรมะบอกเลย เกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนานี้มีบุญกุศลมหาศาลเลย แล้วถ้าเกิดมาแล้วไม่ได้สนใจ ก็เหมือนเหยียบแผ่นดินผิด

เพราะมีพระฝรั่งจะพูดบ่อย เพราะพระฝรั่งกว่าจะบวชได้มันยาก มันจะบอกเลยว่าคนไทยนี่กะบงเผือกอบัว พระฝรั่งเวลาคุยกับเราพูดอย่างนี้ประจำ นี่ย้อนกลับมาถึงว่ายากหรือง่าย เราจะน้อยใจไม่ได้เลย เราจะพูดกับทุกๆ คน ยากหรือง่ายก็เพราะบัญญัติมีงั้น ในบัญญัติของมีงั้นเท่าไรก็เท่านั้นแหละ มีงั้นทำของมีงั้นมาเอง แล้วมีงั้นจะมาเรียกรื่องเอาอะไร ก็บัญญัติมีงั้นแล้วมีงั้นจะมาเรียกรื่องเอาอะไรล่ะ ก็มีงั้นแดงมานะ

แต่ถ้าคนมันมีวุฒิภาวะของมัน มันมั่นคงนะ แล้วการปฏิบัติของเราจะไม่ไขว้เขว มันจะผิดถูกทั้งนั้นล่ะ จะไขว้เขวไม่ไขว้เขวมันก็ผิดไปก่อนเพราะเรามีวิชา อวิชามันรู้แต่ไม่แจ่ม มันรู้ให้เราสงสัยใจ น่าจะเป็นอย่างนั้น น่าจะเป็นอย่างนี้ หรือจะเป็นอย่างนั้น เอ้ หรือควรจะเป็นอย่างนี้ แต่เราก็ทดสอบไป ทดสอบไปอย่างที่ว่าให้จิตมันรู้ เป็นหรือไม่เป็นมีงั้นเอง ทำอย่างนี้แล้วเป็นอย่างไร อ้าว ทำให้เห็นเลย อ้าว อารมณ์อย่างนี้ที่ยังสงสัย เข้ามาค้นคว้าแล้วเป็นอย่างไร พอปล่อยบ๊ีบ มันก็ละเอียดเข้าไป ละเอียดเข้าไป นี่พัฒนาการของจิต

เพราะใครไปถามหลวงตาก็แล้วแต่ หลวงตาจะบอกว่า ซ้ำเข้าไป ถ้าถูกนะ ท่านบอกถูกแล้ว แต่ถูกแล้วพระทั่วไปหรือคนทั่วไปจะบอก ถ้าถูกแล้วก็คือมรรคผล ไม่ใช่! ถูกแล้วคือถูกทาง คำพูดของท่านว่าถูกแล้วๆ คือถูกทางเฉยๆ แล้วท่านจะใช้คำนี้ “ซ้ำเข้าไปนะ” ตั้งเกตได้เลยจะได้ยินคำนี้บ่อยๆ เลย ซ้ำเข้าไป ทำเข้าไป ซ้ำเข้าไปคือมาถูกทาง

ออกจากกรุงเทพฯ จะมาราชนบุรีมาถูกแล้ว อยู่เพชรเกษม อยู่บางแคโน้น มีงั้นต้องมาอีกเดินมาเรื่อยๆ แต่คนไม่เข้าใจว่าพอถูกแล้วนะ แหม น่าเสียใจ บางคนพอถูกแล้วก็ปล่อยเลย พอปล่อยเลยก็เสื่อมหมด เพราะมีคนมาร้องให้กับเราเยอะมาก หลวงพ่อเมื่อก่อนเป็นอย่างนี้ๆ ทำอย่างไร บอกต้องทำอย่างนั้น เริ่มต้นจากตรงนั้นไป “ไอ้โฮ!” ทุกคนตกใจ

ถาม: ผมจำเรื่องพุทธโศที่ท่านอาจารย์สอน ต้องจับตลอด จับไว้ตลอดถึงแม้ว่าจะได้ก็ยังคงจับ แต่เขาบอกว่าไม่ใช่ แต่ผมบอกว่าต้องพุทธโศ

หลวงพ่: วันนี้ตอนเช้าตอบปัญหานี้ เขาบอกว่าเวลาภาวนาไปแล้วมันมีความเห็น มันเป็นความจริงกับความปลอมใช่ไหม ถ้าความจริงมันเห็นเข้าไปได้ เราบอกว่าถ้าเวลาพูดอธิบายธรรมะเป็นอย่างนั้น ใช่ เราจะบอกว่าบางทีทำนี้ ถ้ามันเป็นอวิชชามันผิดเราจะบอกว่าปลอม ถ้าเป็นวิชชามันจะบอกว่าจริง แต่ความจริงๆ แล้วคือหนึ่งเดียวไม่มีจริงและปลอม ตรงนี้ไง

ไม่มีจริงและปลอมเพราะอะไร เพราะเรามีจิตเดียว เราไม่มีจิต ๒ ดวงหรือ มันไม่มีจิตจริงจิตปลอมหรือ คำว่าจิตจริงหรือจิตปลอมมันจะหลอกเรานะ ก็เลสมันจะหลอกเราให้เราไขว้เขวนะ คือว่ามันก็จิตเดียวใช่ไหม แต่ความคิดเราอันหนึ่งก็ปลอม คือเหรียญมีเหรียญเดียวแต่มี ๒ ด้าน หัวและก้อย หัวถูกก้อยผิด หัวถูกก้อยผิด เดี่ยวคิดดี เดี่ยวคิดผิด อันนี้เวลาเราจับที่นี้จะคิดดีคิดผิดได้ มันต้องมีพุทธโศ

พุทธโศนี้สำคัญมาก เพราะอะไรรู้ไหม เพราะเวลาเราพุทธโศแล้วเราก็ใช้ปัญญาบ้าง คำว่าพุทธโศมันเหมือนกับรถ ถ้าเราจอดมันดับเครื่องหมดใช่ไหม แต่จิตไม่เป็นอย่างนั้น พออยู่เฉยๆ บ๊ีบ มันมีพลังงานของมัน เราพุทธโศเราเกาะไว้ นี่ไงเราฉลาดกว่า เราดีกว่าทิ้งขว้างไปไง

แล้วเราย้อนมาที่เรา ตอนเราปฏิบัติใหม่ๆ นะ เราปฏิบัติเข้าปีแรกเลย เราหัดคิบบาก่อนบวชๆ แบบคิบบาก มาเลย โอ้ มันทุกข์มาก แล้วไปอ่านในประวัติหลวงปู่มั่น ท่านบอกท่านอยู่กับพุทธโศตลอด เราอยู่ทั้งวันเลยนะ โธ่ ้วยรุ่นมันเที่ยวมาเต็มๆ แล้วอยู่ๆ ก็บวชมาเลย โอ้โฮ เย็นวันศุกร์ออกแหบระเบิด เพราะเย็นวันศุกร์คบคนรอยออกเที่ยวใช่ไหม พอเย็นวันศุกร์นี่มันคิดถึงว่าไปนุ่น ไปนุ่น ไปนุ่น พอถึงเย็นวันอาทิตย์นะ พอบอกพรุ่งนี้วันจันทร์ อ่า!

ถาม: เพิ่งฟังเทศน์พระอาจารย์เมื่อเช้าที่ขับรถมา พระอาจารย์บอกเที่ยวมาเยอะแล้วครับ เที่ยวมาสนุกมาเยอะแล้ว ผ่านมาเยอะ

หลวงพ่: ถึงเย็นวันศุกร์นี้แหบบ้าเลย เพราะเย็นวันศุกร์เพื่อนๆ เขามารวมกันไง พอคืนวันอาทิตย์ผ่านไปนะ จันทร์ถึงศุกร์นี้ค่อยยังชั่วหน่อย พอเย็นวันศุกร์นะ แหมจะคลั่ง จะคลั่ง แล้วมันก็ไม่ไหว พอไม่ไหวเราถึงถือนะสัจจิกเลย ไม่นอนอยู่ ๓-๔ เดือน ไม่นอนแล้วอยู่กับพุทธโศตลอด เอากันเลยทีเดียว เรานิสัยแบบมันหัดคิบบแล้วคนจริงมันทำจริง

ทีนี้พออย่างนี้บีบเราถึงอยู่กับพุทโธ ทีเรารอดตายมาก็พุทโธนี้แหละ ทั้งวันเลย พุทโธๆ ถ้านึกได้นะกุพุทโธไว้ก่อน เว้นแต่บางทีมันนึกไม่ได้มันก็ผลอ ผลอก็คิดไปพักหนึ่ง พอได้สติก็พุทโธก่อนเลย เอามันให้ได้ โอ้โฮ มันเหมือนเราหักคิบบมาเลยนะ มันจะคลั่ง แล้วเราเอาตัวรอดมาได้ พอเอาตัวรอดได้มันก็เริ่มเบาลงๆ มันสงบอยู่ ๒ ที ทั้งพรรษาสงบอยู่ ๒ หน พอสงบไป พอจิตมันลงเห็นเป็นก้อนเนื้อมันกลิ้งมาจะทับเรา ในสมาธินี้แตกเลย ก็ถือนะสัชชิกไม่นอนอยู่ ๓ เดือนภาวนาอยู่ตลอด ก็เข้าใจว่าตัวเองต้องพิจารณากาย แต่พอเอาเข้าจริงๆ ไม่ใช่ พอพิจารณาไปแล้วมันจืดเออ มันไม่ได้ผลเลย ก็เลยมาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ แล้วพอมันไปได้ พอมันใช้ปัญญาอบรมสมาธิบีบมันเข้าทางแล้ว เข้าทางหมายถึงว่าเข้ากับ ความชอบของตัวเอง เข้ากับความดั้งเดิมของเรา โอ้โฮ! มันพุ่งนะ มันพุ่งเลย

ถาม: คราวที่แล้วอาจารย์บอกว่าไม่ให้มันลง

หลวงพ่: คำว่าไม่ให้มันลง มันฝึกใหม่ไง การฝึกใหม่ อุปาทานโดยสามัญสำนึก เราฟังเทศน์กันมาเยอะ เวลาเราแก่พระนะ มีพระบางองค์มาบอกว่าพุทโธๆ ต้องพุทโธหาย เรารู้เลย มันจะโดนกิเลสหลอกแล้ว ทั้งๆ ที่จริงคือพุทโธต้องหายนะ คือพุทโธๆๆ จนพุทโธไม่ได้มันหายไปในันคือสมาธิ แต่พอโดนหลอกมามันจะบอกว่าพุทโธต้องหาย พอพุทโธหายบีบ เราก็พุทโธๆ คือเราอยากให้หาย เราจะทำพุทโธให้หายไป พอหายไปก็ตกกังวลไปเลย พอตกกังวล บีบ ตามข้อเท็จจริงถูกต้องหมด แต่ตัวเองตกกังวลไม่รู้ตัวว่าตกกังวล นั่นมีจิตสมาธิ เราถึงแก่เราถึงบอกพระองค์นั้นว่าไม่ใช่! พุทโธหายไม่ได้ คือเราจะบอกว่าพุทโธห้ามหาย แต่จริงๆ แล้วมันคือหาย แต่ต้องหายตามข้อเท็จจริง ไม่ใช่หายโดยที่เราสร้างภาพ

ถาม: ทุกคนอยากถึงเป้าหมาย แล้วพยายามให้ถึง

หลวงพ่: นักปฏิบัติเป็นอย่างนี้หมด เราก็เคยเป็นมาแล้ว พอเราเคยเป็นมา เราถึงพยายามจะมาบอกพวกที่ทำนะ เฮ้ย กูทุกข์มาก่อนพวกมึง กูทุกข์มาเยอะแล้ว แต่ส่วนใหญ่คนก็ไม่เชื่อ เพราะว่าเขาไม่รู้เองเห็นเอง แต่เราก็พยายามอยู่นะ ประสาเรา เราจะบอกพระสอนพระตลอด เฮ้ย เราโดนรับน้องใหม่มาแล้ว ฉะนั้นเราอย่าไปรับน้องใหม่เลย นี่ก็เหมือนกัน เราเคยทุกข์มาแล้วนะ เราพยายามทำในสิ่งที่ดีๆ อ้าว ว่าไป

ถาม: มีเรื่องที่พระอาจารย์สอนว่าธรรมะไม่ใช่ธรรมชาติ

หลวงพ่: ไช้ เราค้ำน

ถาม: อันนี้ เป็นเรื่องทีกินใจคร้บพระอาจารย์ ไม้ได้รับกินใจเพราะสงสัยนะพระอาจารย์ เพราะว่ามันน้อยคนนักทีจะสัมผัสมันได้

หลวงพ่: คือเขาอธิบายตรงนี้ไม้ได้ไง แล้ววันนั้นมันมีลูกศิษย์มาชุดหนึ่ง แล้วพูคอย่างนี้ เขาบอกธรรมะเป็นธรรมชาติๆ บอกไม้ไช้หรือค ธรรมะไม้ไช้ธรรมชาติ ถ้ามันธรรมชาติ โทษนะ สองคนผิวเมียนี่ธรรมชาติ ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติคูต้องมีเมียจริงไหม ก็ธรรมชาติเขาสร้างให้ผู้หญิงกับผู้ชายเป็นคู่กันไช้ไหม แล้วกูแยกกูออกมาทำไไม กูก็ฝืนธรรมชาติสิ ถ้ากูฝืนธรรมชาติกูก็ฝืนธรรมชาติสิ อ้าว ธรรมชาติเขาสร้างมาผู้หญิงให้คู่ผู้ชายหรือเปล่า แล้วเราทำไไมไม่มีคู่ อันนี้อันหนึ่ง

พอเขามา เขาก็บอกว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ แล้วก็บอกว่าไม้มีตัวกูของกู เราก็พูคกับเขา โยมนะ นี้ฟัง! ไม้ไช้ตัวกูของกู คือกู ไม้ไช้ตัวกู ไม้ไช้ของกู แต่กุนั่งอยู่นี้แล้วไม้ไช้กูได้ไอย่างไร คือมันเป็นการปฏิเสธเอาไง ไม้ไช้ตัวกู ไม้ไช้ของกู แล้วใครเป็นคนพูค แล้วอยู่ไหม ฉะนั้นธรรมะอย่างทีพูคเมื่อกี้ ถ้านิพพานนะ... ถ้าไม้ไช้ตัวกูของกูนี้ ถ้าไม้ปฏิบัติจะไม้รู้ เพราะอะไรรู้ไหม เพราะคนปฏิบัติมันจะโดนกิเลสหลอกจนเต็มทีไง กิเลสมันจะหลอก ก็มันโดนหลอกมาพอแรงไง

ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติ เพราะวัฏฐะนี้เป็นธรรมชาติ การเกิดและการตายก็ เป็นธรรมชาติ พระพุทธเจ้าสอนธรรมะไว้ ธรรมะสาธารณะเป็นธรรมชาติ ธรรมะพระพุทธเจ้า นี้เป็นสาธารณะ เพราะพระพุทธเจ้าจะบอกถึง การเกิดและการตาย บอกถึงกรรม บอกถึง การกระทำ บอกถึง การไปและการมา แต่เวลาเราเข้าไปแล้วเราจะรู้ถึง การไปและการมา แล้วเราทิ้งมัน มันถึงเหนือการเกิดและการตาย

ไช้! ธรรมะเป็นธรรมชาติไหม ถ้าธรรมะโดยทั่วไปสังธรรมก็คือสังธรรมนี้แหละ แต่สังธรรมมันได้ไอะไร อากาศมันแปรปรวนอยู่นี้ คูสิมันได้ไอะไร ความแปรปรวนของอากาศไครได้ไอะไรบ้าง ฤดูกาลเปลี่ยนไปแล้วได้ไอะไร ฤดูกาลเป็นธรรมชาติหรือเปล่า แล้วเกิดตายเป็นธรรมชาติ พ่อแม่มันเกิดตายมาแล้วนะ แล้วเดี๋ยวเราจะเกิดตายต่อไป ลูกหลานจะเกิดตายต่อไป แต่พอเราไปรู้จริงของมันขึ้นมานะกูหลบหมดเลย

ธรรมะเหนือธรรมชาติ! ถ้าไม่เห็นธรรมชาติมันทั้งธรรมชาติไม่ได้ เพราะเขาลืมไปว่า โดยสัญชาตญาณ การหมุนเวียนคือธรรมชาติ ธรรมชาติคือไตรลักษณ์ คือความเปลี่ยนแปลงของมัน สสารมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มันไม่มีอะไรคงที่ โธ่โวย เราใส่ไอ้พวกนักวิทยาศาสตร์ กูดูถูกนิยายวิทยาศาสตร์นี้ เพราะอะไร เพราะว่าวิทยาศาสตร์มันไม่มีค่า ๑๐๐ เปอร์เซนต์ ๕๕.๕๕ แต่ปรมาตมธรรมของกูนี่ล้านเปอร์เซนต์ ถ้าไม่ละ กิเลสมันชำระไม่ได้ เพราะวิทยาศาสตร์ไม่มี ปรมาตมไม่มี นี่ไง ธรรมะเป็นธรรมชาติใจ ไม่มี มันมีแต่การหมุนเวียน

ถ้าการหมุนเวียนคือวัฏฏะ แล้วจะหลุดจากวัฏฏะออกไปได้อย่างไร ทฤษฎีสัมพัทธ์ จูกระเบิดเป็นอย่างไร จูกระเบิดของทฤษฎีสัมพัทธ์อยู่ตรงไหน ปัจจัยการทำลายจิตทำลายๆ อย่างไร ทำลายภพ พอมันเห็นจริงแล้วทุกอย่างหมดเลย แต่ทุกคนไม่กล้าทิ้ง เพราะทิ้งแล้วจะไปอยู่ไหน ทุกคนไม่กล้าเผาบ้านตัวเอง แต่เวลาปฏิบัติไปมึงต้องเผา มึงต้องทำลายหมด ยิ่งเผาปั๊บ พอเผาแล้ว ไอ้โฮ บ้านกู แต่ไม่มีใครกล้าเผาบ้านตัวเอง

หลวงตาบอกโลกนี้ว่างหมดเลย พอถึงที่สุดแล้วความว่างคือกองขี้ควาย เพราะจะว่างแต่ข้างนอก ไม่กล้าเผาตัวเอง เพราะว่างก็รู้ว่าว่าง “โมฆราช เธอจงมองดูโลกนี้เป็นความว่าง แล้วกลับมาตอนอัฐตานุทิวฐิ ผู้รู้ว่าว่าง” ทุกคนจะบอกว่าว่างหมดใจ แต่มันไม่บอกว่าใครเป็นคนบอกว่าว่าง อัฐตานุทิวฐิ พบความรู้ที่รู้ว่าว่าง ถ้ามันเข้าตรงนี้ปั๊บมันถึงเข้าใจว่ามันเหนือธรรมชาติ เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะธรรมชาติไม่มีพลังงานที่จะควบคุมมันได้แล้ว คือมันพ้นออกไปจากกระแสทั้งหมดแล้ว เพราะถ้าจะพูดอย่างนี้มันต้องอธิบายได้

เราถึงว่าแหม เวลาพูดกับญาติโยมที่เขาไปปฏิบัติกัน ประสาเรานะ ถ้าใครมีอะไรที่มันติดข้องในใจมันต้องคุยกับผู้รู้ เราจะอธิบายให้ได้ฟัง แล้วมันจะทำให้เราจะหลุดจากเปาะนี้ไปเลย การภาวนาถ้าเราไปคิดปั๊บ เราไปเข้าใจอะไรที่มันไปขวางใจอยู่ มันก็จะหาเหตุหาผล อย่างน้อยก็เสียเวลา อย่างมากผิดพลาด ผิดพลาดเพราะอะไร เพราะเราไม่สามารถเข้าใจถึงกระบวนการอย่างนี้ได้ เรายอมจำนนกับมันหรือหลงทาง มันชักลากไป จบเลย

ทีนี้คำว่าธรรมะเหนือธรรมชาติ มันต้องถึงว่าตอนนิพพาน ตอนจบใช้ใหม่ แต่ที่ต้องดำเนินการอยู่เพราะอะไร เพราะพระโสดาบันมันมีจิตรู้ เพราะจิตนี้กลั่นออกมาจากอริยสัจ แล้วพอกลิ้งออกมาเป็นสัททามิ กลั่นออกมาเป็นอนาคา มันยังมีจิตอยู่ มันยังสื่อสารได้ ยังมีความสัมพันธ์ได้ ยังอยู่ในกฎเกณฑ์ของธรรมชาติอยู่ จะเหนือธรรมชาติต้องขั้นสุดท้าย เพราะ

มันต้องทำลายตัวมันเอง พอทำลายตัวมันเองปั๊บ ทำลายภวาสวะ ทำลายตัวภพ แล้วกิเลสหรือ ข้อมูลดีหรือชั่วมันจะมาตั้งอยู่บนฐานตรงไหน พระอนาคามีมันยังมีฐานคือพรหมใจ คือภวาสวะที่ไปเกิดเป็นพรหม มันยังมีฐานะที่สามารถจะสื่อสารได้ มารมันยังมีที่อยู่ มารมันจับต้องได้ มันยังผูกกับมารได้ แต่พอทำลายหมดแล้วทุกอย่างมันจะมีรองรับ ถึงที่สุดตัวรองรับ นี่ไง อัตตานุทฤษฎี คือสิ่งที่รองรับที่รู้ว่าว่างๆ นี่มันทำลายหมดแล้วอัตตานุทฤษฎีอยู่ที่ไหน แต่มันก็มีสิ่งที่รู้ได้

ถาม: ก็เลยกลายเป็นตะขบ เพราะเถียงกันอยู่ตลอด

หลวงพ่: เพราะเวลาเขาเถียงกัน นี่ๆ เขาเพิ่งมาเถียงกัน โทษนะ เมื่อ ๒ วันนี่เขามอบอกว่า ดอกเตอร์..... เขาบอกว่าน้ำจะท่วมโลก เราจะบอกกับโยมเลยว่า ถ้ามีงบอกว่าเป็นดอกเตอร์แล้วมีงเห็นนิมิต แล้วมีงมาพูดให้ชาวพุทธเขาหวั่นไหว ไลน์สไตน์มันดีกว่ามีง ไลน์สไตน์มีชื่อเสียงกว่ามีง ไลน์สไตน์บอกว่า “ถ้ามีโอกาสนับถือได้ ขอนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาพุทธนี้เป็นศาสนาแห่งปัญญา” ไลน์สไตน์มันยังเอาตัวรอดไม่ได้เลย แล้ว.....มันมี...อะไร เปล่า! มันพูดให้สังคมตื่นตัวใจ แล้วบอกว่าน้ำจะท่วมโลกๆ กูไม่เชื่อ

โลกนี้สีนามีเกิดได้ การเปลี่ยนแปลงของโลกมันเปลี่ยนแปลงได้ แต่โลกนี้เป็นอจินไตย กูบอกเลย มีงนอนกระดิกตื่นเลยอีก ๒,๕๐๐ ปี ๕,๐๐๐ ปี ศาสนานี้ยังมันคงอยู่ อีก ๕,๐๐๐ ปี นี่โลกยังรองรับพวกมีงอยู่ มันแค่เป็นความรู้สึกส่วนตัว เราบอกไม่เชื่อ เราบอกเลยนะให้น้ำแข็งขั้วโลกเหนือขั้วโลกใต้ละลายให้หมดเลย น้ำจะท่วมโลก กูก็ไม่เชื่อ เพราะมันละลายมาได้ขนาดไหนมันก็จะเหยไปเป็นไอไปเป็นก้อนเมฆ มันก็จะเหยขึ้นไปตลอดเวลา มันจะเอาที่ไหนมาท่วมโลกวะ ไม่มีทาง! น้ำละลายแล้วมันอยู่คงที่หรือ

ถาม: มันเปลี่ยนแปลง

หลวงพ่: แล้วมันจะเอาที่ไหนมาท่วมมีง พูดถึงตรงนี้ธรรมะที่ว่าธรรมชาติ สิ่งที่เขาู้ของเขาขึ้นมาเขาก็มาพูด แต่นี่พุทธทำนาย... คำว่าพุทธทำนายๆ กูนึกทั้งหมด มีงเกิดทันพระพุทธเจ้าหรือ แล้วพุทธทำนายมีงก็ต้องเอามาจากในพระไตรปิฎก พระไตรปิฎกกูก็รู้ก็อ่านอยู่ แล้วพูดผิดตรงไหนบ้าง คือเขาไปจับตีความไป จับแล้วตีความว่าเป็นมุมมองของเขา แต่ถ้าความจริงไม่เป็นอย่างนั้น มันต้องเหนือธรรมชาติ ถ้าธรรมะเป็นธรรมชาติก็เป็นวิทยาศาสตร์

เราบอกวิทยาศาสตร์มันคืออย่างหนึ่ง ดีที่ว่ามาให้ศาสนานี้ชัดเจนเท่านั้นเอง อธิบายแบบวิทยาศาสตร์ไง แต่วิทยาศาสตร์ทางจิต มรรคญาณนี่มีรูปร่างได้อย่างไร นี่ในขณะทีประพุดิปฏิบัติ นะ โสดาบัน สกิทามิ อนาคตา ขณะจิตที่มันเปลี่ยนมันเป็นวิทยาศาสตร์แต่ละระดับ แล้วมันจะพุดถึงระดับของมันอย่างไร ถ้ามันไม่เป็นนะมันพุดร้อยหนกก็ผิดร้อยหนก ถ้ามันเป็นนะ แม้แต่มันปิดไว้มันพุดออกมา คนเป็นเขาก็ฟังออก

แล้วอย่างที่เขาทำกัน ตรงนี้ไม่มี วิทยาศาสตร์คือบนโต๊ะ คือต้องเป็นวิทยาศาสตร์ห้ามเปลี่ยนแปลงเป็นกรอบตายตัว มันตายเลย เพราะอะไร เพราะโสดาบันระดับหนึ่ง สกิทามิ ระดับหนึ่ง อนาคตาระดับหนึ่ง ความลึกของจิตความรู้ลึกของความละเอียดหยาบต่างกัน ถ้าวิทยาศาสตร์นะเหมือนกับว่าอยู่ชั้นวิทยาศาสตร์แล้วห้ามเปลี่ยนแปลง วิทยาศาสตร์เป็นโลกใจ โลกกับธรรมคนละเรื่อง

ถ้าวิทยาศาสตร์ปั๊บบวกฝรั่งที่มาบวช เวลาบวชทำสมาธิแล้วไม่เชื่ออารมณ์ของตัวเอง ปลอ่ยให้มันเสื่อม ทดสอบใจว่าเป็นนามธรรม อย่างที่เขาสอนกันเห็นไหม สอนสมาธิเขาทำ วิชาการ สอนสมาธิแล้วก็ทำเป็นข้อสอบ เฮ้ย สมาธิมันอยู่ที่กะแนนหรือ สมาธิอยู่ที่กะแนน หรืออยู่ที่ใจ มันจะบ้าแล้วนะ ทำเป็น โอโห้ย สมาธิต้องเรียนอย่างนั้น ปฏิบัติต้องเป็นอย่างนั้น แล้วให้กะแนนกัน โอ้ย ไอ้พวกนี้บ้า นี่ในสมาธิมันต้องครูบาอาจารย์สอนเป็น ไม่ใช่ว่า เฮ้ย สอนนะ นี่ทฤษฎีเป็นอย่างนี้ แล้วก็แจกกระดาษ มันก็ลองตอบมา อ้าว มันได้แค่นี้ ๒ ชั้น ได้แค่นี้ ๓ ชั้น สมาธิบ้า วิทยาศาสตร์ใจ สอนเป็นวิทยาศาสตร์

โลกมันจะเปลี่ยนแปลงไป ธรรมะมันจะไหลไปตามโลก ธรรมะมันไม่เป็นตามธรรม ถ้าพุดอย่างนี้ละ พอมันมีพื้นฐานมันคุยกันง่าย แล้วถ้าเราพุดอย่างนี้กับโยมทั่วไปเขาไม่ฟังหรอก เขาต้องตั้งนะโม ต้องเล่านิทาน

ถาม: หลวงพ่อเจ้าคะ วิปัสสนาแท้ยังไม่เกิด แล้วก็เราใช้วิธีคิดนำ

หลวงพ่: ได้ คิดนำมันเหมือนอย่างที่พุด ในสมณะก็มีวิปัสสนา ในวิปัสสนาก็มีสมณะจริงๆ มันมีอยู่ด้วยกัน เพราะคำว่าวิปัสสนา ในสมณะมีวิปัสสนา คำว่าสมณะวิปัสสนา ตรงไหน ตรงที่ปัญญาอบรมสมาธิใจ ตรงที่คำว่าวิปัสสนาคือใช้ความคิด ใช้ปัญญา แต่ผลของมัน มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ อย่างที่เราพุดเมื่อกี้ วิวัฒนาการพัฒนาการของมันจะมี

ถาม: แต่เวลาเราคิดนำเราก็คิดจากสัญญา แล้วปัญญาจะเกิดได้อย่างไร

หลวงพ่อก: คิดจากสัญญานะ ไอ้ตัวคิดจากสัญญาคือสัญญา แต่ตัวเปลือกสัมผัสตัวสัมผัสนี้ไง เป็นสัญญา เป็นเปลือกสัมผัสมันคิด แต่ผลที่ตอบมาคือมันให้ตอบสนองที่ตัวเนื้อสัมผัส เพราะเนื้อสัมผัสพอคิดด้วยสัญญา แต่สัญญามันเห็นการเปลี่ยนแปลงกับที่ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลง ตัวเนื้อสัมผัสมันไม่มีวิวัฒนาการ ถ้าตัวเนื้อสัมผัสไม่มีวิวัฒนาการตัวเนื้อสัมผัสจะปล่อยมันเข้ามาเอง เห็นไหม เพราะมันเป็นสัญญา

แต่โยมคิดสิ ถึงสัญญาก็แล้วแต่ แต่โยมจะเห็นคุณและเห็นโทษของมัน การเห็นคุณและเห็นโทษนั่นแหละคือวิปัสสนา เป็นปัญญา ปัญญาที่มันจะไล่ให้มันสงบเพราะอะไร เพราะมันอยู่ในขั้นตอนของขั้นพื้นฐาน ขั้นหาทุน จะสร้างตึก จะทำอะไรต้องฝังเข็ม ที่นี้เวลาตอกเข็ม ตอนลงคานคอดินทุกคนก็เห็นว่ามันไม่มีประโยชน์ อยากเห็นแต่ตึกไง แต่ไม่เห็นในพื้นฐานนี้ไง นี่พอทำพื้นฐานทุกคนก็ว่าเสียเวลา ผู้ไปสร้างตึกคิดว่า แต่ตึกมึงจะล้ม ตึกมึงอยู่ไม่ได้ แต่ถ้าเราไปลงตรงเข็ม นี้ไง อย่าเร่งรีบ เราลงพื้นฐาน ลงเข็มเราให้ได้ แล้วบ้านเราจะหลังเล็กหลังใหญ่ช่างมัน บ้านกูจะสร้างขึ้นมาได้บนคานคอดินบนเข็มนี้ นี่คือสมาธิ

แต่คนไปปฏิบัติเสรมัน สมาธิไม่สำคัญ สมาธิอยู่ไม่ได้ ไม่ใช่บ้านอยู่ไม่ได้ คานอยู่ไม่ได้ เสอเข็มใครไปอยู่กับมัน ไม่มีเสอเข็มบ้านมึงก็อยู่ไม่ได้ ทำไปเถอะ ทำไป ถ้าใครว่าผิดให้มันพูดไป ผิดถูกนี้ เราอยากจะเอาอาจารย์มึงมาหาถูกผิดเลย

อย่างที่เรารู้ ที่สอนเมื่อวานตอนเช้าที่เขาบอกว่า เวลาจิตมันพัฒนาแล้วทำไมเขาไม่ไปๆ ก็ตรงนี้ไง ตรงที่มันเป็นวิวัฒนาการ พัฒนาการของเราเอง การทำใจคือการพัฒนาการมันประสาเราที่ตอนเช้าบอกว่าต้องมียุทธศาสตร์ด้วย ยุทธศาสตร์หมายถึงว่ามันมีเป้าหมายใช้ไหม พอมันจะเจอสิ่งใด ยุทธวิธีเราจะทิ้งมันได้ เพราะเรามีเป้าหมายว่าเราจะพันทุกข์ ถ้าเราไม่มียุทธศาสตร์คือมันไม่มีเป้าหมายที่พันทุกข์นะ เออวะ นี่ก็คิอะ โนนก็เป็นไปวะ เออ นี่ก็อยู่ตรงนี้ก็ได้อีก ทิ้งเป้าหมายไว้นั่นเลย แต่มันต้องทำตรงนี้ ต้องทำ ถ้าไม่ทำนะการกระทำของเราโทษนะ สูญเปล่า แต่ถ้าเราทำจริงๆ มันจะสะสมเข้ามา แล้วรู้เองปัจจุจัดตั้ง แล้วใครหลอกใครไม่ได้ ถ้าโยมมีพื้นฐานนะฟังเรารู้จักจับผิดได้หมดเลย

การพูดนี้มันเปิดอก ถ้าไม่เป็นพูดออกไปขั้นตอนมันจะขัดแย้งกัน เราสอนขั้นนี้ะ โสคาบันทำอย่างนี้ ไอ้ ทำอย่างนี้ปั๊บ แล้วพอสอนอย่างนี้ผิดอีกแล้ว มันจะขัดแย้งกัน แต่ถ้า

เป็นธรรมชาติ ธรรมพระพุทธเจ้าไม่มีการขัดแย้งกัน มันจะพัฒนาการกัน ขึ้นของพื้นฐาน มรรค
 หยาบ มรรคละเอียด มรรคละเอียดสุด พื้นฐานมันจะส่งกันขึ้นไป ไม่มีการขัดแย้งกัน แต่
 ของมันเวลาที่เรากำลังอยู่มันไม่ใช่อย่างนั้น พื้นฐานไม่มีเลย พื้นฐานขึ้นไปแล้วก็ป็นวิปัสสนิก
 นึกหมาย คาคการณ์ ทึกทักเอาเลย

ถาม: เหมือนที่ผมได้ยินจากหลวงปู่หล้า ท่านเคยสอนว่าจะไปเชียงใหม่ต้องผ่านนครสวรรค์
 อย่างไรก็ต้องผ่าน เพราะฉะนั้นอย่าไปหลง ถ้าผ่านต้องไปให้ถึง

หลวงพ่: ไซ้ ยุทธศาสตร์ ตั้งเป้าไว้เลย แต่ต้องทำอย่างนี้ บางทีเรายังพูดนะ อ้าว ภูมิ
 เกวียนถูกก็ไปเกวียน ใอันนั้นเขามีรถ ใอันนั้นเขามีเครื่องบินก็เรื่องของเขา ใ...ภูมิเกวียนนะแต่
 จะไปรถให้ได้ ทุกข์ตายห้าเลย คือประสาเราว่าไม่น้อยเนื้อต่ำใจ จะทำตามพื้นฐานของตัวเอง สุข
 ทุกข์ข้อเท็จจริงของตัวเองที่สำคัญที่สุด เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะเป็นจากเรา ข้อมูลของเรา ทุกข์
 ของเรา ผลประโยชน์ของเรา ให้า ผลประโยชน์กฏปฏิเสธนะ แต่ไปเอาผลประโยชน์คนอื่น
 เสีย เขาทำอย่างนั้น เขาทำอย่างนี้

มันมีลูกศิษย์เยอะ เขาภาวนาดี ๆ อยู่แล้วละ แล้วมีลูกศิษย์มาถาม ก็บอกว่าทำอย่าง
 นั้น ๆ เขาก็ไปทำมั่ง พอกลับมา

“หลวงพ่ ไม่เห็นดีเลย”

“ทำไมล่ะ”

“เพราะทำอย่างนั้น ๆ”

โทษนะ “ก็มึงเสือก! ภูไม่ได้สอนมึง ให้า ภูสอนเขา”

มันนั่งฟังอยู่ด้วยใจ เงียบเลยนะ เออ จริง! คืออยู่แล้ว ทำมาคืออยู่แล้ว แต่เวลาเขามาถาม
 ปัญหาไซ้ใหม่ จิตมันไม่เหมือนกัน

ถาม: ส่งออกครับ

หลวงพ่อบอก: ไช้ เราก็อธิบายให้คนนี้ฟัง เขาก็นั่งฟังอยู่ด้วย เขาแอบเก็บไปทำ หลายวันมา บอกเลยนะ อู๊ หลวงพ่อไม่ดีเลย มันเป็นอย่างนั้น ถ้ามทำไม่ละ ก็วันนั้นหลวงพ่อบอกอย่างนั้นๆ ผมก็เอาไปทำบ้าง ไส้เลยนะ เสือก!

นี่ไง สมบัติเขา เราอย่าไปตื่น ของใครเขาจะทำดีหรือไม่ดีนะ สาธุ สาธุ ใครทำดีสาธุ ไอ้ห้ากุ่มีข้าวกับเกลือ กูกินข้าวกับเกลือกูนี้ ในเมื่อกูหาไม่ได้กุ่มีข้าวกับเกลือ กูก็พอใจข้าวกับเกลือกูนี้ พุคอย่างนี้ปืบเพื่อจะไม่ให้น้อยเนื้อต่ำใจ เพื่อจะไม่ให้เทียบเคียงอำนาจวาสนากัน เขาจะไปได้ เขาจะไปดีก็สาธุเถอะ เราจะมีข้าวกับเกลือก็ขอกูข้าวกับเกลือ แต่ก็กินแล้วอืมก็พอ

ใครภาวนาไปนะ จิตมันจะมหัศจรรย์จะเห็นนู่นเห็นนี่ ก็สาธุ แต่สำหรับเรานะ เดี่ยวจะจับเอง บางคนจะเห็นมีนิมิตบ้าง เห็นอะไรบ้าง ไช้ ลูกศิษย์หลายคนนะ มาฟังธรรมที่นี้จิตสงบไม่ได้เลย เทวดามาเลย ไอ้โฮ กระทบ กระทบกัน เขาส่งออกเหมือนแม่ชีแก้วเลย ตอนนี้อยู่ที่นี้มีหลายคน แล้วเมื่อก่อนเขาพูดให้เราฟังเลย เมื่อก่อนเขาถูกพระนำคุณเลย ว่าพระไม่เป็นเขาเก่ง ที่นี้พอมาถึงแล้วเราก็ตะล่อมไปเรื่อยๆ นะ ส่งออกผิดหมด อย่างน้อยก็กลับมาที่ตั้งแล้วพอเขาไปนี่ แล้วพอเราอธิบายไปเรื่อยๆ เขาชักโน้มเอียงมา เดียวนี้เขาคิดจิตเข้ามา เขาอยู่ในวงรอบของเขา นี่จะขอมาอยู่วัด บอกไม่ได้พ่อแม่ไม่ยอม

แต่ก่อนมันส่งออกไปไกลๆ เลย เดียวนี้เขาบอกเขานั่งอยู่ในสังคม เขาทำงานอยู่ในกรุงเทพฯ บอกว่าหลวงพ่อบอกทุกขั้จบหายเลย เพราะเหมือนรู้ความคิดเขาไปหมดเลย อยู่อย่างนี้คนจะคิดอะไรรอบข้างเขารู้หมดเลย อยู่ได้อย่างไรวะ บอกว่าทุกขั้หน้าคุณเลย เขาจะคิดดีคิดชั่วกับเรา เรารู้หมดเลยทำอย่างไร นี่มันจะดึงเข้ามาๆ เห็นไหม

อย่างนี้ก็เป็นวาสนาของเขา บางคนเขาสงบเฉยๆ สงบนิ่งๆ ก็มี กว่าที่จะสงบล้มลุกคลุกคลานนะ บางคนสงบต้องแลกกันมาด้วยการอดอาหาร ไม่ใช่ความสงบมันจะเข้าได้ง่ายๆ หรือ มันอยู่ที่ใครจะแลกมาด้วยอะไร แลกด้วยความเพียร

มีโยมมาหาจากกรุงเทพฯ เยอะมาก หลวงพ่อภาวนาไม่ดีเลย พวกเข็งอยากไปภาวนา แต่เข็งกินข้าววันละก็มี ตอนเข็งกินข้าวชะอิมเลย แล้วก็ไปนั่งภาวนา ทำไมเราต้องถือศีล ๘ ละ เพราะเข็งกินข้าวอิมเลย กระทบอาหาร ๖ ชั่วโมงกว่าจะย่อยหมด พุทโรๆ กระทบมันก็ย่อยไปเรื่อยๆ แล้วบอกว่ามือเข็งมึงตัดทิ้งสิ บางทีพอเขาไม่กินข้าวเข็งกลับมาเขาบอก ไอ้โฮ หลวงพ่อดีขึ้นเยอะเลย คิดไม่ถึง เราไปคิดแต่พุทโรๆ จะไปเอาแต่ตรงนั้นนะ แต่ไม่ได้คิดเลย

ว่ากูทำอะไรมาบ้าง ข้าวเย็นนี้ ทำไม่ต้องถือศีล ๘ ละ แล้วกินข้าวเย็น ไม่กินข้าวเย็น โช้ สีเลนนะ โภคะสัมปะทา มีโภคะทรัพย์ ไม่กินข้าวมือหนึ่งก็เหลือเงินตั้งเยอะแยะ เงินก็ได้ ภวานาก็ดี ร่างกายก็ชุ่มชื้น แต่ทำไม่ได้ กูอยากกิน ก็พระกินมือเดียวทำไมพระอยู่ได้ ทำไมอีก ๒ มือยังอยู่ไม่ได้อีกหรือ

ความจริงร่างกายไม่ต้องการอะไรมากมาย แต่โดยทางวิทยาศาสตร์ว่ามนุษย์เราต้องกินข้าว ๓ มือ ๔ มือ ๕ มือ ก็กินกันไปจริงๆ แล้วร่างกายไม่ต้องการอะไรมากมาย เพียงแต่ถ้าเราถือศีล เราก็มีโภคสมบัติ เรามีความสุข มันมีนิพพานเป็นเป้าหมาย ศีลนี้สำคัญเลย ทีนี้คนเราเห็นคุณค่ามันใหม่ ทุกคนอยากได้มรรคผลนิพพาน แต่เรื่องการประพฤติปฏิบัติช่วงหัวมัน จะอัดเข้าไปเต็มท้องเลย ก็พุทโธๆ ก็นั่งหลับใจ ก็หมู๊ง ทำไปเถอะเดี๋ยวมันนอนอยู่นั้นนะ

คืออยากได้ทั้ง ๒ อย่าง อยากได้ทั้งโลก อยากได้ทั้งธรรม โลกเราก็เสียสละมาหน่อยหนึ่ง แต่ถ้าเรามีความจำเป็น เราไปสังคมเราก็ยกเว้นได้ ยกเว้นไว้แต่เรามีความจำเป็นนะ เรามีความจำเป็น เราไปสังคมแล้วเราจะไปขวางเขามันก็น่าเกลียด เราก็ยกเว้นไว้วันสองวัน เราก็ไปดูเขาเป็นพิธี มันเวลาถือศีลเราก็ยกเว้นได้ไง ยกเว้นวันนั้น ยกเว้นวันนี้ ยกเว้นเพื่อประโยชน์กับเรา แต่ถ้าไม่มีอย่างนี้เราก็ทำของเราอย่างเป็นปกติ มันจะเข้ามาตรงนี้ ทำได้หมดไม่จำเป็นต้องตะบิ่ตะบันเอาสมณะหรือ

คำว่าสมณะวิปัสสนา ให้เห็นว่าคำว่าสมณะ วิปัสสนาของเรา หมายถึงว่าถ้ามันเป็นสมณะมันเป็นโลก มันเป็นโลกก็ปัญญา เอ็งทำอะไรก็แล้วแต่ผลตอบแทนของมันคือว่าเป็นอามิส แต่ถ้าเป็นโลกุตระผลตอบแทนมันคือพ้นทุกข์ เราแยกให้เขาเห็นชัดเจนไง เราเห็นชัดเจนตรงนี้ ทีนี้เพียงแต่จะต้องรอให้จิตสงบ ถ้าจิตสงบหรือว่ามีฐานขึ้นมา วิปัสสนาได้ นี่ มันก็เป็นประโยชน์มาก ถ้ามันยังไม่ได้เราก็ใช้ปัญญาค้นคว้า ก็ต้องฝึก ถ้าจิตเป็นสมาธิแล้วไม่ฝึกปัญญาๆ ก็เกิดเองไม่ได้

ปัญญาจะเกิดเองไม่ได้ ถ้าปัญญาเกิดเอง ฤทธิชีไพรเป็นพระอรหันต์หมดแล้ว ฤทธิชีไพรเหาะเหินเดินฟ้าได้หมด ทำไมมันเป็นไม่เป็นพระอรหันต์ละ เพราะมันไม่มีปัญญา แล้วปัญญาไม่มีพระพุทธรเจ้ามารื้อค้นก็ไม่มีคนสอน ก็ไม่รู้ว่าเป็นปัญญาคืออะไร ก็คิดว่าสัญญาก็เป็นปัญญา

แต่พระพุทธเจ้าบอกว่ามันไม่ใช่ มันเป็นโลกียปัญญา มันเป็นฉานโลกีย์ โล โลก โลกีย์ โลกหมด โลกุตตระธรรมที่เหนือโลกอยู่นั่น แล้วถ้าคนเป็นอย่างนี้มันจะแยกได้เลยว่า อันนี้เป็นโลกอันนี้เป็นธรรม ความคิดอย่างนี้เป็นโลก ความคิดอย่างนี้เป็นธรรม แล้วเอาตัวอะไรแบ่งแยก สมาธิใจ ไม่มีสมาธิคิดแบบเราก็คือเป็นโลกหมด ถ้าปัญญาอบรมสมาธิก็กลับมาที่สมาธินี้ใจ ทุกกระบวนการ ทุกศาสนา ทุกวิธีการที่ปฏิบัติ ผลของมันเป็นสมณะหมด ไม่มีวิปัสสนา เพราะเป็นสมาธิแล้วเกิดโลกียปัญญาที่เป็นปัญญาออกไป นี่ถึงเป็นวิปัสสนา

วิปัสสนาเกิดได้เมื่อมีสมาธิเป็นตัวกัน สมาธิเป็นตัวแบ่งแยกทาง ๒ แพร่งระหว่างโลกียะกับโลกุตตระ มึงจะดูถูกสมาธิไม่ได้ ตัวนี้เป็นตัวกันใจ ตัวนี้เป็นตัวแบ่งแยกใจ ตัวสมาธิเป็นตัวแบ่งแยกระหว่างโลกกับธรรม เพียงแต่ตัวกันนี้ไม่รู้จักตัวกัน เห็นว่าตัวกันเป็นผลมันอีก เสือกหลงในตัวกันอีก ค่อยๆ ทำไป ทำให้ดี ทำได้ ทำได้ ทางนี้มีอะไร ลูกศิษย์หมดแหละ ไม่ต้องกลัว นี่ของเดิม เออ (เทปสิ้นสุดเพียงเท่านี้)